

Kəpəz Göyçənin Qamışlı kəndindən də əzəmətiylə görüldü. Bu ecəzkarlıq bir əli Qaradağdan yapışan kəndin camaatına könlü xoşluğu. Səhərlər ağaclarının budaqlarını sığallayan, yarpaqlarını titrədən yellər indi ovunmayan bir həsrətini haraycıdı...

Körpəliyindən Anarın da baxışlarının Qamışlının təbiətinə tamsınmasından, könlünün saza-sözə köklənməsindən kimsənin xəbəri yoxuydu. Özü də bilmirdi ki, bu, nə maraqqı, nə də təşnəlikdi. Saz səsi eşidəndə ürəyi uçunurdu, kəlamlar misralaşanda könlü Kəpəzəndə, Qaradağdan da sürüşən yellərə əl eləyirdi. Yel əsəndə də ürəyi uçunurdu, kəsəndə də, yağış yağanda da, kəsəndə də başaçılmaz duyğular yaşayırdı. Bulaqların zümzüməsini dinləməyə meyilliydi. Təbiətin sükutunu pozan şimşək çaxışını sevməzdi.

Yaddaşının başlanğıcı 80-ci ildə. Zamanında görə bilmədiyindən kimlərinə körpəliyinə ad olan illərinin işığı qalmayıb. 2 yaşın işığı hələ də Anar Eldar oğlunun yaddaşında yaşamaqdadı. Qamışlının möcüzə təbiətini dağ-dağ, bulaq-bulaq, çəmən-çəmən, ağac-ağac gözlərinə, gözlərindən könlünə köçürərdi. Çaykənd çayının dalğalarının piçiltilərini dinləyərdi, çığırlar-izlər ayaqları altından sürüşə-sürüşə kəndlərinin söykəndiyi qaraca dağa - Qaradağa sarı qaçanlara qoşulardı, çəmən-çəmən dolaşardı, çiçək-çiçək gülüm-sünərdi, bulaq-bulaq durulaşardı - lil-par tapmağa səbri çatmayanda qoşa ovuqlarını dolça eləyərdi...

İllərin o üzündə qalan günlərin, ayların, qədəmləri hələ möhkəmlənməyən illərin kövrəkliyinə, kövrəkliyi kürlük edəndə sıxılısına atası Eldarın bir kəlamı təsəlli olardı: "Su, axdığı yerdən bir də axar, oğlum..."

Təbiət onu sevənlərin gözlərini də doydurur, könlülərini də - yarpaqlarının titrəyişilə, yellərinin əsməsiylə, çaylarının kükrəyişilə, bulaqlarının zümzüməsiylə, buludlarının çaxnaşmasıyla... sevilir də, sevənlərini sevirdə. Təbiəti o da duyardı, təbiətdən duyduqlarını anası Minayənin, atası Eldarın dedikləri tamamlayardı.

Atası mühəndisiydi. Uşaqlığından onun da, evdar qadın olan anasının da söhbətlərini maraqla dinləyərdi. İllər beləcə ötüşərdi. Atasının işi ilə əlaqədar Göygöl rayonuna köçdü.

Birinci sinifdə oxuyurdu. O gecə qışın sazağını Anarın dediyi kəlmələr çilklədi: "Həkim olacam..." - sorğusuz cavab Eldar müəllimi də kövrəldi, Minayə xanımı da. Anası onu bağına basdı, atası saçlarını oxşadı. Bu məhrəm təmaslar onu bir boy da dikəldi: "...həm də herbçi həkim olacam...". Bu istək düşüncələrinə haradan hopmuşdu, necə hopmuşdu - aradan illər keçəndən sonra da bilmir. Heç kim - nənə-baba da, ata-ana da, müəllimlər də 6 yaşlı uşağın gələcəyini bu yaşda müəyyənləşdirə bilməz. Həkimlik bəlli. Bəs herbçi həkim olmaq niyyəti bu yaşda uşağın düşüncələrilə necə məhrəmləşmişdi? İllər keçib, bu sualın cavabı yoxdu (olmayacaq da).

Hər dəfə Qamışlını xatırlayırdı. İstəyirdi saçlarını yenə Qaradağın doğma yelləri daraqlasın, yazda günlü yağışlara qoşa ovuc açsın, çəmən-çəmən gülmədənən çiçəklər ayaqlarına dolaşsın, payızda dumanı-çiskinə sarı qaçsın, dumandan-çiskindən qaçsın...

Qamışlıya ad olan xatirələrin cazibəsindəydik. O xatirələrdən birini bəşərlik işığı bildim (az sonra bu işığın gurlaşacağını da hiss elədim): Uşaqlığında Çaykənd çayından tutduğu böyük balığı saxlamaq, suyu çəpildatmasına, doğulduğunu, yaşadığı çaya can atmasına doymadan baxmaq istəyirdi. Səhəri görür ki, balıq ölüb. 33 il əvvəl həmin gününü sezməyi çətin olmayan qəhərlər xatırlayır: "Çaya atsaydım, ölmezdi..." - kövrəli. Bu biçim təəssüfün titrəyişini necə hiss etməyəsen?..

Qamışlıya tətillərdə gedirdilər. Onda könlünün qubarı baxış-baxış, qədəm-qədəm, nəfəs-nəfəs əriyərdi. Ata-baba yurdunun meyrinə bələndərdi, bu meyrin eşidilməyən, hiss olunan xeyir-duasını alardı.

Göygöl rayonu orta məktəbinin 9-cu sinfini bitirdi. Bakıda kimya-biologiya

təmayüllü orta məktəbdə oxudu...

1995-ci ildə dövlətlərarası razılaşmaya əsasən Gülhanə Hərbi Tibb Akademiyasına qəbul imtahanlarını Türkiyədən gəlmiş müəllimlər götürürdü. Həyəcan vardı. İmtahana səngiməyən öyrənmək həvəsinin, öyrəndiklərinin, özünə inamın, qətiyyətin, bir də atasının "Bilik dağ çayı misallıdır, oğlum" kəlamının zəmanətiylə gətdi. Və qəbul olundu. O gün Eldar müəllim də, Minayə xanım da Anarın on bir il əvvəl

orani ürək-damar cərrahı Anar Əmrah kimi bitirdi.

Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində cərrah-həkim vəzifəsində xidmət etdi...

...Bu təhsili istəyinin başlanğıcı bilirdi Anar Əmrah; hələ tələbəyə kim-səyə açmadığı niyyətinin işığı çəkmək deydi onu - ürək cərrahı olmaq, ürəklərin keşiyini çəkmək istəyirdi. Elə niyyət var ki, mahiyyəti etibarilə zamanında cəmiyyətə gerekli olur. İllərdən sonra

“Ürəklərin keşiyini çəkirim”

(oçerk)

dediyi kəlmələri xatırladı: "Həkim olacam, həm də herbçi həkim"...

Gülhanədə müəllimlərin onun kimya, biologiya fənlərini nə qədər mükəmməl mənimsədiyinə heyranlənirdi. Bu, öyrənmək istəyən tələbəni öyrətmək istəyini vaxt məhdudiyyətindən çıxardırdı; oxuyurdu, soruşurdu, öyrənirdi Anar. Ondan bir kurs yuxarı oxuyan, indi Mərkəzi Hərbi Klinik Hospitalın kardiologiya şöbəsinin müdiri olan tibb xidməti mayoru Səməd Səməddi xatırlayır: "Anar axşamlar nələrisə oxumadan, təkrarlamaqdan yatmazdı". Səməd həkim qürurla onu da deyir ki, Anar haqq-ədələt mücahididi (bunun uşaqlığında təbiətin sükutunu pozan şimşək çaxışını sevməməsiylə başladığını güman etmək günahdı?)

Anar həkimlə söhbətdə məlum oldu ki, Türkiyədən yayımlanan "Qurtuluş Ertuğrul" serialına o da baxır. Düşündüm: yüz illər əvvəl Ərtoğrul xalq naminə ədalət qılıncı sıyırmışdı, yüz illər sonra Anar Eldar oğlunun xarakteri ədalət naminə qətiyyət qılıncına dönb...

"Leninqrad Hərbi Tibb Akademiyasında təhsil almağı gözlətləmişdim, Gülhanədə oxudum. Nə yaxşı Gülhanədə oxudum" - bənzərsiz təbəssümündə qüruru, sevinci, sevgini, könlü xoşluğunu sezmək çətin deyil...

Xarici dövletlərdə elmi konfranslara Anar Əmrahov da göndərilirdi, dəvət edilirdi. Orada "ov" sonluğunu görəncə soruşurdular: "Rusiya dənizindəmi?". Azərbaycanlı olduğunu, azərbaycanlı olduğunu deyirdi. Qərribə baxışların tünlüyündən ürəyi burxulurdu. O baxışlar inamsız baxışlarıydı (görsən, o anlarda könlündən "Azərbaycanı, azərbaycançılığı sizə tanıdacam!" demək keçirmişmi? Bu haqda heç nə soruşmadım. Soruşmadığım sualı özüm cavablandırmaq: bəli, xalqını, Vətəni bunca sevən gənc belə deyirdi!) "Ov"dan can qurtarmağı qərara aldı. Çətinliklə də olsa buna nail oldu; Gülhanə Hərbi Tibb Akademiyasına Anar Əmrahov kimi daxil olan gənc

təsdiqləndi ki, ürək-damar cərrahı Azərbaycana nə qədər gerekli oldu...

2005-ci ildə yenidən Gülhanə; uzman olacaqdı (niyəsə, "uzman", "loğman" ifadələri arasında eynilik görürəm. Loğman ifadəsi mənə İbn-Sinanı xatırladır...)...

...Yenidən Gülhanə Hərbi Tibb Akademiyasının tələbəsiydi. Ürək-damar cərrahı uzmanı olacaqdı. Onu hərdən Bakıya çağırırdılar. Gəlirdi. Mərkəzi Hərbi Klinik Hospitalın "Ürək-damar cərrahiyyəsi" şöbəsinin necə qurulduğunu görürdü, sinəsi ürəyinə darlıq edirdi, xəyalən zamanı qabaqlayırdı... Uşaqlara həmişə qədərsiz sevgisi olub. Elə bu sevgiyə sədəqətiylə Gülhanədə iki il uşaq cərrahlığını da öyrəndi...

2013-cü ildə Mərkəzi Hərbi Hospitalın "Ürək-damar cərrahiyyəsi" şöbəsinin rəisi təyin olundu. Bu yaşda, bu rütbədə (leytenant) bu vəzifəyə təyin edilməsini böyük etibar bildi. Hospitalın açılışında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin dedikləri məsləhət kimi, Ali Baş Komandanın əmri kimi düşüncələrinə hopdu. "Ürəklərin keşiyini çəkəcəm!" - dedi. Bu kəlmələri kimsə eşidə bilməzdi, özünə demişdi...

Anar Əmrah yüzrlə əməliyyat aparıb. Orta hesabla hər əməliyyat 4-5 saat çəkir. Minlərlə saat ölümlə mübarizə. Ürəklərin keşiyini çəkmək budur!...

"Əməliyyat döyüş kimidi..." - Anar Əmrah belə deyir. 300 əməliyyat ölüm üzərində qələbəylə nəticələnmişdi. Təkcə Rəsul müəllim. Əməliyyata götürülənə kimi bir-neçə dəfə infarkt keçirən Rəsul müəllimin də əməliyyatı uğurla başa çatdı. Bu sevinci sonacan yaşaya bilmədilər - dörd gündən sonra Rəsul müəllim gözlənilmədən insult keçirdi. Anar Əmrahın illərdən sonra da həmin günün təəssüfünü sezmək çətin deyil...

Kimsənin könlünü qırmayan, "Ən vacib ziyarət könlü ziyarətidir" fəlsəfiyyə ilə yaşayan Anar Əmrah, "Beş ürək qüsuru ilə doğulmuş 7 yaşlı Əlisoltanın əməliyyatı 15 saat davam etdi. Onun

yaşamasını tələmin mənə verdiyi mükafat bilərəm" - deyir. Onsuz da təbəssümü əskik olmayan gözlərində bənzərsiz bir təbəssüm gəzişir; bu bənzərsiz təbəssümü Əlisoltanın yaşanılacaq illərinə uzman xeyir-duası bilərəm...

Heç zaman unutmadığı (unutmayaçağı!) ustadı Harun Tatarı - onun qabiliyyətini (buna istedad deyilir) ata sevgiləriylə dəyərləndirən ünlü müəllimini ehtiramla xatırlayır. Onun kəlamları yaddaşına o qədər məhrəmləklə hopub ki: "Gördüyün işi kimsənin bəyənəsi üçün görmə. Öz işini özün bəyən. Əsla vaz keçmə...". Yüzüncü əməliyyatına Harun Tatar da gəlmişdi - qəlbənin hökmüylə, öyrəncisinin uğurlarına öyrətmənlik (ustadlıq) sədəqəti kimi. "Anar mənim gəncliyimdir" - kəlmələrinin sevgi, qürur qatını onda hamı aydınlığıyla gördü, bu sevginin yaşarılığını hamı hiss etdi...

Aprel döyüşlərində bəyənə gedən damarı ciddi zədələnmiş İlhamı da, Elnuru da Anar Əmrah həyata qaytarıb, yüksək elmi biliyin, milli-xəliq ruhunun, sevginin qüdrətiylə ölümün əlindən alıb.

Kapitan Elşad Həşimov Talış kəndi istiqamətində gedən döyüşlərdə son dərəcədə ağır yaralanmışdı. Helikopterlə Mərkəzi Hərbi Klinik Hospitala göndərilmişdi. Ayağı amputasiya olunmuşdu. Şöbənin əməkdaşları Anar Əmrahın rəhbərliyiylə iki ay davam edən mücadilə apardı. "16 saat çəkən bu əməliyyatdan sonra ustadım Harun Tatarın bir məsləhətini xatırladım: "Əsla vaz keçmə". Sonacan mübarizə apardıq. Elşadın "Sağalib xidmətim davam etdirəcəm" kəlmələrini şöbəyə ən böyük mükafat bilərəm. Azərbaycan zabitinin minnətdarlığı da Vətənə xidmətə söykənir. Bu Vətən sevgisinə görə mən ona minnətdaram..."

Kapitan Elşad Həşimov cərrah Anar Əmrah minnətdarlıq ələyib, Anar Elşada minnətdarlıq ələyir. Mən (deməli, "Azərbaycan Ordusu", deməli, cəmiyyət) hər ikisinə...

Bütün pasientlərini özünün əzizi bilən Anar Əmrah 6 aylıq uşağı da, 78 yaşlı kişini də əməliyyat edib.

Bəzi uşaqların ürək qüsurları ilə doğulması Anar Əmrahın düşüncələrini silkləyirdi, könlü dünyasını titrədirdi. Müdafiə nazirinə müraciət etdi. İstəyinə razılıq verildi.

Bir ayda ödəniş edilmədən 6 uşaq əməliyyat olunub. Müdafiə Nazirliyi Mərkəzi Hərbi Klinik Hospitalın "Ürək-damar cərrahiyyəsi" şöbəsinin vasitəsilə sabahlarımızın vətəndaşlarının sağlamlığını təmin edir; Anar Əmrah uşaqların da ürəyinin keşiyindədi...

"Hər əməliyyatda həyəcan olur. Bu həyəcanın ömrü xəstə ilə ilk təmaslandı" - deyən Anar Əmrah 2 yaşlı Nərmini də xatırlayır, 4 yaşlı Kərimi də, Fəxrəddini də, kapitan Cabir Vəliyevi də, açıq ürək əməliyyatı apardığı Şükür müəllimi də, ...

Anar Əmrah təvazökar insandı; bu yaxınlarda Türkiyədə keçirilən elmi konfransda o da iştirak edib. Konfransda 2500-dən çox məruzə dinlənilib. Azərbaycanlı cərrahın məruzəsi olduqca böyük maraq doğurub. Bu qüruru qürurla yaşadığını necə təbəssümlə təsdiqləyir Anar Əmrah...

Uç nəfər rezident ürək-damar cərrahiyyəsinin inceliklərini uzman, tibb xidməti polkovnik-leytenantı Anar Əmrahdan öyrənir.

Klassik musiqini də sevirdi, dinləyirdi, saz havalarını, xalq mahnılarını da. "Ruhanı" ruhunun siqalidi, "Saritel" - tumarı. "Qaraçı" həsrətini qılıqçısıdı, "Dilqəmi" - qəhərinin. "Paşaköçdü"nü dinləyəndə könlü Göyçəni haraylayır:

...göy çəmən,
Əzizlə göycə məni.
"Paşaköçdü" dedilər,
Səslədi Göyçə məni...

bayatısını giziltilərində çarəsiz məlhəm etmək istəyir ürək-damar cərrahı Anar Əmrah.

Oğlu Rəsul hələ bilmir ki, atası ürəklərin keşiyini çəkir; Rəsulun 1 yaşı var. Ürəklərin keşiyini çəkmək nə deməkdir, necə çəkilir, bunu böyüyəndə biləcək...

Rəşid HÜSEYNOV,
əməkdar jurnalist